

Utlåtande 2005:83 RI (Dnr 123-1502/2005)

Stockholms stads årsredovisning och bokslut för 2004

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Stockholms stads årsredovisning för 2004 godkänns.
2. I bokslut 2004 redovisade avsättningar om 60,3 mnkr godkänns, varav 30,3 mnkr avser renhållning och 30,0 mnkr avser barnomsorgsutbyggnad.
3. I bokslut 2004 ianspråktaga avsättningar om 283,7 mnkr godkänns.
4. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2004 godkänns.
5. Nämndernas redovisning av nyckeltal för 2004 godkänns.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Ärendets beredning

Stadsledningskontoret har i uppdrag att ta fram årsredovisningen för Stockholms stad för behandling i kommunfullmäktige. I detta ärende redovisas stadens årsredovisning med bilaga, budgetavräkning, nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2004 samt nämndernas redovisning av nyckeltal för 2004.

Kommunstyrelsen antog den 6 april 2005 redovisningen av bokslut 2004 för Stockholms stad med verksamhetsberättelse.

Ärendet

Stockholms stads årsredovisning omfattar koncernen Stockholms stad. I kommunkoncernen ingår staden och de kommunala bolagen. Med staden avses alla nämnder och förvaltningar samt Finansförvaltning dvs. den i huvudsak skattefinansierade verksamheten. Med de kommunala bolagen avses huvudsakligen stadens majoritetsägda bolag. Årsredovisningen innehåller en detaljerad redovisning och analys över stadens ekonomiska ställning och verksamhet under 2004. Den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen omfattar således samtliga stadens verksamheter oavsett om de bedrivs i nämnd- eller bolagsform.

Nämndernas och bolagens verksamhetsberättelser ligger till grund för analysen i bokslut och årsredovisning. I årsredovisningen presenteras en mer utförlig beskrivning och analys av stadens verksamheter och ekonomiska utfall. Till årsredovisningen hör också en särskild bilaga, budgetavräkningen, som redovisar det ekonomiska utfallet för varje nämnd. Stockholms Stadshus AB redovisar även en separat årsredovisning för bolagen till koncernstyrelsen.

Mina synpunkter

År 2004 är det andra verksamhetsåret för nuvarande majoritet. Den politiska plattformen har rubriken "En politik för rättvisa, utveckling och ekologisk hållbarhet" har genomförts under verksamhetsåret. De fem inriktningsmålen sammanfattar en politisk vilja att förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna, bygga fler bostäder och utveckla staden, göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad, bryta segregationen och fördjupa demokratin samt ta ansvar för ekonomin. På samtliga punkter har betydande åtgärder vidtagits.

Under 2003 genomfördes ett omfattande arbete för att erbjuda stadens medborgare en väl fungerande samhällsservice och under verksamhetsåret 2004 har ytterligare satsningar genomförts. Betydande insatser har gjorts för att stärka stockholmsområdets position som Norra Europas mest spännande region.

Bokslutet för 2004 är ånyo ett ekonomiskt avslut i balans. Det är glädjande. De mål och satsningar som fanns med i budgeten för 2004 har genomförts och nämndernas budgethållning har varit god. Detta trots att främst stadsdelsnämnderna ärvde stora underskott efter den borgerliga majoriteten, och att skatteintäkterna samt kostnader för ekonomiskt bistånd av konjunkturella skäl har utvecklats sämre med drygt 700 miljoner kronor i jämförelse med den prognosbild som låg till grund för budgeten.

Barngruppernas storlek inom förskolan har minskat samtidigt som personaltätheten ökat. Stadens första förskoleplan och en ny skolplan har antagits. Gratis kollektivtrafik för alla gymnasieungdomar, stadens gymnasieskolor i ytterstaden profilerar sig och yrkeslinjer inom vuxenutbildningen har också införts. Ett ungdomens kulturhus finns nu mitt i stan och stödet till det lokala kulturlivet har ökat. Stödet och tryggheten för stadens äldre medborgare ökar genom omvandlingen av servicehus till seniorboende, satsning på ökat teknisk stöd och förbättrat stöd till anhöriga. Fler gruppboenden för psykiskt funktionshindrade och fler boenden för hemlösa har byggts.

För att Stockholm ska kunna utvecklas och öka tillväxten måste det finnas tillräckligt med bostäder. Arbetet med att uppfylla löftet om 20 000 påbörjade lägenheter under mandatperioden har varit intensivt och samordnas i 20k-projektet som för närvarande omfattar cirka 240 olika bostadsprojekt som totalt kan ge 23 000 nya bostäder. Under 2004 påbörjades byggandet av 3 594 lägenheter, det högsta antalet sedan mitten av 1970-talet. Flera pusselbitar faller nu på plats för att öka tillgängligheten i trafiken; Södra Länken har invigts och avgörande beslut har fattats för att kunna påbörja bygget av Mälartunneln. Staden har också arbetat strategiskt med att medverkat till att tio lågprisbutiker för billigare mat kunnat öppna.

Majoritetens mål är att "Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad" och Stockholm har blivit grönare under 2004. Under året har två nya naturreservat bildats.

Det togs beslut om närmare 50 miljöförbättrande projekt inom ramen för Miljömiljarden. Stockholmsförsöket, miljöavgifter och utbyggd kollektivtrafik för mindre köer och bättre miljö, förbereddes. Agenda 21-arbetet har utvecklats och pågår nu både centralt och ute i stadsdelarna. Flertalet av stadens nämnder har under året arbetat med att minska sin miljöbelastning utifrån miljöprogrammet. Extra satsningar har gjorts för att kommunicera miljöprogrammet och handlingsprogrammet mot växthusgaser, både internt och externt.

Staden har gjort stora satsningar på både miljöinspektion och livsmedelskontroll. Inom konsumentområdet har prioriterad målgrupp under året varit barn och ungdomar där det sammanhållande temat har varit miljö, etik och konsumtion.

Jag vill avsluta med några ord om stadens viktigaste resurs – medarbetarna. Medarbetarnas engagemang och kompetens är avgörande för stadens verksamhet. För att förbättra servicen till stockholmarna och möta det framtida rekryteringsbehovet, avsattes under 2003 två miljarder kronor i en kompetensfond. Det är den största personalsatsningen någonsin i stadens historia. Dessa medel gör det nu möjligt att satsa på vidareutbildning, kompetensutveckling

och IT-stöd för personal inom äldreomsorgen, inom skola och förskola och inom individ- och familjeomsorgen samt på chefsutveckling.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Stockholms stads årsredovisning för 2004 visar på en kraftig försämring jämfört med 2003. Jämfört med 2002 senaste året med borgerligt styre, är försämringen skrämmande drastisk.

Resultatet 2004 om – 466,2 mnkr för verksamheten och – 242,8 mnkr för hela staden inklusive bolagen är en kraftig försämring mot 2002 var resultatet för verksamheten var +1 159 mnkr och för hela staden inklusive bolagen var +2 miljarder.

Utvecklingen i stort ser dyster ut och tittar man på utvecklingen under 2004 i stadsdelsnämnderna ser den synnerligen dyster ut. Stadsdelsnämnderna gör ett samlat underskott om – 228,2 miljoner. Samtliga stadsdelsnämnder har underskott i Anslag 2 (socialbidragen).

Bakgrunden till försämringarna i stadsdelsnämndernas ekonomi ligger i huvudsak i att majoritetens kraftiga skattehöjning 2003 etablerade verksamheterna på ett högre kostnadsläge. När skatteintäkterna nu fallit på grund av den ekonomiska politik som förs såväl lokalt som av regeringen går det inte att tillföra lika stora resurser. Därtill har majoriteten inte velat se de ökade behoven inom äldreomsorgen och inte klarat att bromsa kostnadsökningarna för socialbidragen.

Den övergripande tendensen är tydlig. Billström och socialdemokraterna bygger upp en växande underskottsproblematik, igen. Samma sak hände mellan 1994 och 1998. Socialdemokraterna visar ånyo i och med årsredovisningen för 2004 att de inte kan hålla i pengarna och visar därtill en oförmåga att generera förutsättningar för tillväxt.

Generellt kan man säga att stadens ekonomi har två övergripande problem. Dels att skatteunderlaget inte växer tillräckligt (låg tillväxt) och dels att socialbidragsberoendet ökar.

Skatteintäkterna ökade mellan 2003 och 2004 med enbart 1,4 %. Med tanke på kostnads- och löneutveckling är detta givetvis för lite. För att komma till rätta med skatteunderlaget över tid krävs tillväxtskapande åtgärder lokalt såväl som nationellt.

Lokalt har vi tidigare föreslagit bland annat regelförenklingar för det lokala näringslivet som skulle kunna påverka detta över tid. Därutöver innebär vår politik med en positiv syn på entreprenader och valfrihetssystem att arbetstillfällena inom det privata näringslivet skulle öka vilket troligen påverkar tillväxten positivt över tid.

Särskilt allvarligt är socialbidragsutvecklingen i och med det stora arbete som lades ner under förra mandatperioden på att minska socialbidragsberoendet avbrutits, så växer nu kostnaderna för socialbidrag kraftigt i Stockholm. Bidragsberoendet ökar i

samtliga stadsdelsnämnder. Under 2004 ökade stadens kostnader för socialbidrag med 9,7 %. Det behövs krafttag för att vända den utvecklingen. Vi har föreslagit sådana vid ett flertal tillfällen.

Socialbidragskostnaderna är höga (1,369 miljarder 2004) och en minskning av de kostnaderna skulle få positiva effekter på stadens ekonomi. Än viktigare är dock att det skapas förutsättningar för en högre tillväxt i Stockholm. För detta behövs en regering som satsar på huvudstadsregionen. Vi behöver förbättrad infrastruktur och hela landet behöver åtgärder som gör det lättare att driva företag samt mer lönsamt att arbeta. Sysselsättningen utvecklas för närvarande inte positivt i Stockholm utan arbetslösheten ligger kvar på en fortsatt hög nivå. Detta är givetvis mycket allvarligt.

Utvecklingen i dag i Stockholm är att vi har ett ökat antal anställda och en lönerörelse som gör att detta medför ökade kostnader för staden. Samtidigt minskar kostnaderna för material och köpta tjänster medan kostnaderna för entreprenader ökar (nu över 8,7 miljarder eller 26 % av verksamheternas kostnader).

Resultatet för 2004 hade varit ännu sämre om det inte varit så att staden under 2004 med anledning av domstolsutslag fått en återbetalning av tidigare redovisad utgående moms (gäller parkeringsavgifter) om 384,6 miljoner. Hade den domen inte gått stadens väg hade bokslutet varit ytterligare 384,6 miljoner sämre. Då hade man inte ens klarat lagens krav om balans.

Arbetslösheten i Stockholms stad är idag nära 30 procent högre än när Annika Billström tillträdde. Samtidigt har antalet stockholmare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder ökat med 27 % jämfört med för två år sedan. Tusentals jobb i privat sektor har försvunnit och ungdomsarbetslösheten biter sig kvar på en oroväckande hög nivå. Samtidigt visar aprilstatistiken från affärs- och kreditupplysningsföretaget UC att konkurserna ökar igen i Stockholm. Detta är givetvis mycket allvarligt.

Den demografiska utvecklingen leder till att kostnaderna för barnomsorgen ökar de närmsta åren samtidigt som kostnaderna för äldreomsorg minskar. Som bland annat beskrivs i framtidsutredningen kommer Stockholms stads ekonomi att utsättas för hårdare prövningar när denna demografiska utveckling vänder 2015-2020 och vi får ett kraftigt ökat antal äldre. Vi måste vara förberedda på detta och en viktig ingrediens i detta är att se till så vi har en balans mellan skatteintäkterna och verksamheternas kostnader.

Generellt är det oerhört centralt att stadens ledning noga följer kostnadsutvecklingen och tidigt reagerar och vidtar åtgärder som stoppar/minskar skenande kostnadsutvecklingar. Så har inte skett under den nuvarande majoriteten i tillräcklig omfattning. Framförallt tycks en förmåga att vidta åtgärder saknas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Stockholms stads årsredovisning för 2004 godkänns.

2. I bokslut 2004 redovisade avsättningar om 60,3 mnkr godkänns, varav 30,3 mnkr avser renhållning och 30,0 mnkr avser barnomsorgsutbyggnad.
3. I bokslut 2004 ianspråktaga avsättningar om 283,7 mnkr godkänns.
4. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2004 godkänns.
5. Nämndernas redovisning av nyckeltal för 2004 godkänns.

Stockholm den 11 maj 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Kristina Alvendal* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ulf Fridebäck* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 15 april 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har i uppdrag att ta fram årsredovisningen för Stockholms stad för behandling i kommunfullmäktige. I detta ärende redovisas förutom stadens årsredovisning även nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag för 2004 samt nämndernas redovisning av nyckeltal för 2004.

Kommunstyrelsen antog den 6 april 2005 redovisningen av bokslut 2004 för Stockholms stad med verksamhetsberättelse.

Stockholms stads årsredovisning omfattar koncernen Stockholms stad. I kommunkoncernen ingår staden och de kommunala bolagen. Med staden avses alla nämnder samt Finansförvaltning, dvs. den i huvudsak skattefinansierade verksamheten. Med de kommunala bolagen avses huvudsakligen stadens majoritetsägda bolag. Årsredovisningen innehåller en detaljerad redovisning över stadens ekonomiska ställning och verksamhet under 2004. Den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen omfattar således förutom stadens nämnder även den verksamhet som drivs i aktiebolagsform.

Nämndernas verksamhetsberättelser ligger till grund för analysen i bokslut och årsredovisning. I årsredovisningen presenteras en mer utförlig beskrivning av stadens ekonomi och verksamhet samt det ekonomiska utfallet för varje nämnd.

Bokslut 2004 för Stockholms stad

Årets bokslut visar ett negativt resultat om 466,2 mnkr efter skatteintäkter och finansnetto. Efter föreslagna och under året ianspråktaga avsättningar uppgår stadens underskott till 242,8 mnkr.

Årets resultat med hänsyn taget till balanskravet uppgår till 2,3 mnkr. I resultatet är jämförelsestörande poster exkluderade. Resultatet visar att staden uppfyller kommunallagens krav på en ekonomi i balans.

Avsättningar och disposition av eget kapital

Nettot av årets avsättningar och ianspråktagande av tidigare gjorda avsättningar uppgår till 223,4 mnkr.

I årets bokslut har avsättningar gjorts om 60,3 mnkr avseende följande;

? renhållning (30,3 mnkr)

? barnomsorgsutbyggnad (30,0 mnkr).

Avsättning för renhållning avser renhållningsnämndens nettoutfall för år 2004. Om intäkterna för nämndens verksamhet överstiger kostnaderna ska avsättning göras.

Av avsättningar i föregående års bokslut har 283,7 mnkr tagits i anspråk;

? omstruktureringskostnader (1,0 mnkr)

- ? boende äldre, funktionshindrade och psykiskt funktionshindrade (156,3 mnkr)
- ? begravningsavgifter (8,8 mnkr)
- ? bostadsanpassningsbidrag (8,5 mnkr)
- ? barnomsorgsutbyggnad (47,1 mnkr)
- ? miljömiljarden (9,5 mnkr)
- ? ventilationskostnad skolor (52,6 mnkr).

Den begravningsavgift som staden erhåller ska finansiera kyrkogårdsnämndens verksamhet. Om begravningsavgifterna inte täcker kostnaderna för nämndens verksamhet ska tidigare års avsättningar tas i anspråk.

I bokslutet år 2004 har tidigare gjorda avsättningar avseende boende för äldre, funktionshindrade och psykiskt funktionshindrade samt ventilationskostnader skolor återförts p.g.a. att framtida kostnader inom dessa områden inte beräknas uppgå till avsatta belopp. I samband med bokslutet återförs 55,0 mnkr avseende boende för äldre, funktionshindrade och psykiskt funktionshindrade samt 50,0 mnkr avseende ventilationskostnader skolor.

I samband med beslut om tertialrapporter 2003 har dispositioner av avsättningar medgivits. Då dessa medel inte ianspråktagits till fullo återredovisas 26,5 mnkr i samband med bokslut för år 2004.

I samband med bokslut 2002 beslutades att disposition av eget kapital avseende Stockholms stads kompetensfond ska ske med 2 000 mnkr. Under år 2003-2004 har 379,7 mnkr av dessa medel utnyttjats, vilket medför att kvarstående reserverat belopp av eget kapital uppgår till 1 620,3 mnkr. Kompetensfonden ska tillgodose stadens behov av att rekrytera och utbilda medarbetare och finansiera långsiktiga utvecklingsprojekt inom exempelvis arbetsorganisation och ledning. Fonden ska vidare möjliggöra insatser som bidrar till en ökning av sysselsättningsgraden i socialt utsatta bostadsområden samt främja näringslivets behov av utbildad arbetskraft inom vissa bristyrken.

Kommunfullmäktiges uppdrag 2004 - nämndernas svar

Kommunfullmäktige har under 2004 beslutat ge nämnderna ett antal uppdrag. Nämnderna ska senast i samband med verksamhetsberättelsen för budgetåret redovisa genomförda åtgärder eller förslag till åtgärder med anledning av uppdraget.

För att underlätta kommunfullmäktiges behandling av redovisningen av uppdragen, sker centralt en sammanställning av samtliga de uppdrag, som kommunfullmäktige lämnat till nämnderna avseende budgetåret. Detta sker i anslutning till att nämnderna inkommer med sina verksamhets-berättelser till kommunfullmäktige.

Stadsledningskontoret har nu sammanställt nämndernas svar på kommunfullmäktiges uppdrag år 2004 för redovisning i samband med stadens årsredovisning för 2004 i bilaga 2.

Nyckeltal

I årsredovisningen redovisas ett urval nyckeltal för facknämnder och stadsdelsnämnder i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i maj 1999. Härutöver har stadsledningskontoret sammanställt mer detaljerade nyckeltal för stadsdelsnämnder och vissa facknämnder som redovisas i bilaga 3.

Inom stadsledningskontoret har flera projekt pågått, t.ex. integrerade system för ledning och uppföljning av stadens verksamheter med delprojekt lednings- och informationssystem (LIS) och delprojekt nya nyckeltal. Syftet har varit att förbättra den ekonomiska uppföljningen och därmed även nyckeltalens kvalitet.

Stadsledningskontoret har under 2004 genomfört en översyn av stadens övergripande nyckeltal. Ett förslag är framtaget och föremål för politisk beredning våren 2005. Översynen har gjorts i syfte att utveckla nyckeltalens roll som en del i det integrerade lednings- och styrsystemet.

<i>Bilaga 1</i>	Stockholms stads årsredovisning för 2004 i korrektur.
<i>Bilaga 2</i>	Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2004.
<i>Bilaga 3</i>	Nämndernas redovisning av nyckeltal för 2004.